
Metody psychologické

Metody a metodologie

- **Metody** = způsoby, principy a prostředky, kterými se dospívá k vědeckým poznatkům.
- Metodologie – věda o metodách
- Psychologické metody:
 - Vědecké (výzkumné) - metody zjišťování a zpracování dat
 - Diagnostické (popis a diagnostika osobnosti)
 - Terapeutické (léčba)
- Nezbytnost komplexního přístupu ke zkoumání osobnosti

Pozorování

- systematické sledování určitého objektu či jevu se záměrem získat co nejvíce informací
- do průběhu nezasahujeme (spontánní chování)
- samostatná metoda x součást jiných metod
- dílčí x komplexní
- extrospekce x introspekce
- krátkodobé x dlouhodobé
- zjevné x skryté x zúčastněné
- úskalí a pozitiva
- způsob záznamu

Experiment

- sledování zkoumaného, zpravidla izolovaného jevu uměle navozených a přísně kontrolovaných podmínkách - vždy jde o zásah do pozorovaného jevu
- Zjišťuje se vztah mezi nezávisle a závisle proměnnou
- Intervenující proměnné
- Laboratorní x přirozený experiment
- experiment ex post facto

Explorační metody (osobní výpověď dotazovaných)

Rozhovor

- Přirozený, osobní kontakt
- Standardizovaný x nestandardizovaný x volný
- Individuální x skupinový
- Diagnostický x poradenský
- Fáze:
 - Přípravná (promyslet, naplánovat, formulovat otázky)
 - Úvodní (navození atmosféry důvěry)
 - Vzestupná
 - Kulminační
 - Závěrečná
- Kladení otázek, způsob záznamu

Dotazník

- písemná forma rozhovoru
- efektivnější a objektivnější
- neumožní sledovat neverbální projevy, vysvětlit nejasnosti
- Otázky – jednoznačné, srozumitelné
- dichotomické x otevřené x uzavřené (s možností volby) x výčtové
- posuzovací škály - Příklad:
 - *Podle mého názoru jsem: velmi ustrašený 1 2 3 4 5 6 7 naprosto nebojácný*
- Dotazník anamnestický x zájmový x osobnostní

Psychologické testy

- objektivní standardizované metody, sloužící k měření úrovně stavu či obsahu psychických funkcí a vlastností osobnosti
- Standardní postup, výsledek se hodnotí vzhledem k normám stanoveným na základě rozsáhlého měření
- Testy výkonové (testy IQ, kognitivní schopnosti) a
- Testy projekční (Rorschachův test inkoustových skvrn, Test nedokončených vět, Tématicko apercepční test...

Ukázka z Rorschachova testu

Ukázka z Rorschachova testu

Ukázka z Rorschachova testu

Ukázka z Rorschachova testu

Sociometrické metody

- Zjišťování vztahů ve skupině
- Sociometrický dotazník
- Sociometrické matice
- Sociogramy

Sociometrická matice

Struktura systému - matice

	0	A	B	C	D	E	F	G
0							1	1
A	1				1			
B	1	1						
C	1		1					1
D			1					
E			1	1		1		
F					1	1		
G				1		1	1	

Sociogram kruhový hierarchický

